

[Wilhelm]

dende i hvert fald principielt ikke er modstandere af dødsstraf.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Der er jo medlemmer af retsudvalget, der, efter at jeg var oppe sidst, og efter at hr. Anders Andersen havde ordet sidst, har givet udtryk for deres opfattelse, at det, der er sket, er en normal fremgangsmåde, så jeg har ikke andre kommentarer til det, end at det er rigtigt, der er stillet 9 spørgsmål. Det sagde jeg også. Der er besvaret 9 spørgsmål. Der blev ikke ønsket yderligere spørgsmål i anledning af oplysningerne fra Norge, som jo skal ses i sammenhæng med, at Sverige og Finland har afskaffet dødsstraffen totalt. Den norske regering har truffet principbeslutning om det.

Jeg forstår ikke kritikken af, at der ikke skulle have været taget stilling til, om dette forslag skulle nyde fremme eller ej. Der blev på sædvanlig måde spurgt om, hvorvidt der kunne afgives betænkning – det kunne der – og om, hvorvidt, de navne, der stod på den tidligere indstilling, kunne stå der igen. Det kunne de. Det er foregået på ganske sædvanlig måde.

En væsentlig ting er det imidlertid at fastslå, at problemet om, hvorvidt spørgsmål 7, som jeg citerede før, var relevant eller ej, ikke alene er et spørgsmål for formanden eller for enkeltmedlemmer at tage stilling til. Det må i sidste ende være udvalget, der tager den stilling. Når det spørgsmål er blevet så diskuteret, så er det jo ikke blot af de grunde, som hr. Niels Helveg Petersen nævnte, det skyldes også, at det er usædvanligt for et udvalg at forlange udtalelser fra en bestemt embedsmand eller fra bestemte embedsmænd. Begynder man på det, er vi snart i den situation, at vi kan befrygte politiske ansættelser i administrationen. Skal embedsmændene optræde som selvstændige rollehavende for udvalgene eller ved offentlige høringer, er det klart, systemet ændrer sig i forhold til det, det har været hidtil. Det har begrundet diskussionen om spørgsmål 7 foruden de årsager, hr. Niels Helveg Petersen nævnte, og det har været årsagen til, at dette spørgsmål og dets eventuelle stillelse har været særdeles grundigt drøftet.

Formanden:

Normalt må der jo ikke refereres fra udvalg. Jeg har imidlertid skønnet, at de referater, der er kommet her, omhandlede det, offentligheden i forvejen havde kendskab til, og har derfor ikke skredet ind mod referaterne.

Robert Pedersen (S):

Det er ganske klart, at forslagsstillernes intentioner er helt i pagt med det bedste i dansk kristen og human tradition. Derfor er vi da også i den lykkelige situation, at vi under det folkestyrede Danmark har kunnet gennemføre væsentlige samfundsomvæltninger, uden at det har kostet menneskeliv. Når vi kigger sydpå fra Dybbøl, kan vi se over hele Europa, at hvert lille skridt mod større frihed og større lighed har kostet ofre, mindstene og er befæstet med blod. Her har vi været så lykkelige, at det ikke er sket, og jeg forstår forslagsstillerne derhen, at det er ud fra ønsket om på et afgørende område at knæsatte afvisning af dødsstraffen, og derfor forstår jeg dem godt.

Men man kan ikke fornægte et antal mennesker i denne sag at vurdere synspunktet ud fra dette, at det drejer sig om en helt ekstraordinær situation, en krigssituation, hvor følelserne og stemningerne er aldeles anderledes, end de er under de fredelige vilkår, vi lever under i øjeblikket.

De erfaringer, vi har fra den sidste krig, går jo først og fremmest på, at i krigssituationen og efterkrigssituationen var det et helt overvældende flertal af det danske folk: 99 pct., der ønskede, at de mennesker, der havde begået frygtelige gerninger under krigen, skulle bøde på livet. Jeg minder om, at det kun var Poul Henningsen, Hal Koch og Hartvig Frisch og enkelte individualister, der gik imod den stemning.

Når vi ved, at det kommer til at forholde sig således, kan vi så være bekendt at pålægge et kommende ting, om det måtte ske, at man skal gennemføre love med tilbagevirkende kraft? Jeg synes, det er en hård dom over de lovgivere, der i sin tid var nødt til at gennemføre denne lov. Vi kan sætte os i den situation, at skulle historien gentage sig, så ved man med usvigelig sikkerhed, at man bliver tvunget til at gå den samme vej og foretage de samme beslutninger med tilbagevir-